

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 23 • год. CII • 8 декември 2023 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

141 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ДИМИТЪР МАДЖАРОВ

На стр. 2

ПРОФ. АТАНАС
СЕМОВ
С ПРИЗИВ:

СПРЕТЕ ОБЕЗБЪЛГАРЯВАНЕТО НА БЪЛГАРСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ!

Чл.-кор. проф. д.ю.н. Атанас Семов

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за спиране на обезбългаряването на българското образование и изпълнение на изискването на закона – специално по предмети като „История“, „Български език и литература“ и „География“?

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за значително ограничаване на продажбите на алкохол и цигари на ученици?

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за ликвидиране на разпространението на наркотици сред учениците?

Това пише в свое отворено писмо до министъра на образованието чл.-кор. проф. д.ю.н. Атанас Семов.

Българските учебници са подложени на Баташко клане (самото то също не се изучава). В нито една учебна програма – от 1-ви до 12-и клас! – не се споменават нито веднъж думите „Родина“ и „Отечество“. Дори в учебната програма по „Родинознание“! Няма израз „историческа памет“ – в нито една учебна програма, пише проф. Семов и дава примери.

Ето целия текст на призива:

До Министъра на образованието и науката

Уважаеми г-н Министър, В началото и на Вашия мандат преди три месеца отправих ясни послания за драматичните проблеми в българското образование. От тогава имахте множество заседания на Министерския съвет и множество интервюта. Не спомнахте и дума за това, за което Ви бях призовал и за което говоря от две десетилетия...

Вместо това чухме да говорите за промени, като: „ще се намалят домашните“, „Под Игото“ ще се премести от 10-и в 9-и клас“, от програмите ще отпадне изучаването на понятието „сложна лихва“... Но констатацията

си остава проста: в българското образование има огромен проблем! Или по-скоро България има огромен проблем с образованието!

Българският народ е народ с изключителни качества и не заслужава продължаващата съсия на българското училище. Доказателствата са много – от все по-конфузните ни резултати в Програмата за международно оценяване на учениците „Пиза“ до драматичното ни изоставане в почти всякакви престижни класации.

Все още имаме прекрасни деца, които с изключителните си лични качества и с усърдна извънкласна (!) работа на своите учители все още побеждават целия свят

на олимпиадите по природни науки.

Но от днешното българско училище излизат и недопустимо много неграмотни социопати, чийто мироглед започва с „води ме в някоя квартална кръчма“. Изначално съсияни млади хора, които:

– трудно съставят цели изречения и не могат да пишат без емотикони

– пушат и пият, защото алкохол и цигари се продават свободно навсякъде около училищата;

– взимат наркотици, защото наркотиците са им под ръка навсякъде, включително в сградата на училището

– бият се и се снимат, защото от години отвсякъде им се налага, че мускулът и си-

ликонът са ВИП.

Да, не всички деца са такива! Но много, абсурдно много и все повече!

А българското министерство на образованието продължава и да нарушава Закона за предучилищното и училищното образование. В неговия чл. 5, ал. 1 са закрепени основните цели на предучилищното и училищното образование, сред които на второ място „съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност и българското национално самосъзнание“. Тази законова повеля не е изпълнена в нито една одобрена от МОН учебна програма и в нито един одобрен от МОН учебник!

Изучаването на българската история в българското училище е направено така, че накрая детето да не знае нищо... Няколко министри поред обещаваха преработване на учебните програми. През април се проведе и национална кръгла маса по проблемите на патриотичното образование. И нищо!

Учебните програми остават пагубно лоши – и съответно лоши са написаните по тях учебници: пълни с излишна информация, която убива устойчивото знание, а значимите събития и личности са представени кратко и крайно бездушно.

В резултат на това повечето ученици не знаят дори кога „се е сбъднал Златният век“ (цитирам един учебник!)... За „положението на българите под османска власт“ учат, че „българите били в неравностойно положение, защото не можели да се обличат с красиви дрехи, да строят големи къщи и високи църкви“ (пак цитат от одобрен от МОН учебник!).

Християните „преминавали към исляма“. За Бенковски в 7 (!) реда четат, че „повел чета (дори не се споменава „Хвърковата“), с която обикалял страната“ – като с туристическа агенция... А Апостолът – той „се борил срещу законната власт“ и накрая „бил заловен и обесен

край София“, като обикновен престъпник...

Затова си позволих да напиша, че българските учебници са подложени на Баташко клане (самото то също не се изучава). В нито една учебна програма – от 1-ви до 12-и клас! – не се споменават нито веднъж думите „Родина“ и „Отечество“. Дори в учебната програма по „Родинознание“! Няма израз „историческа памет“ – в нито една учебна програма.

Учебниците, написани по тези учебни програми, са

пълни с ... празноти. В тях „глухо и страшно дрънчат окови“ – за да се окаже, че „тоз, който падне в бой за свобода“, там си остава – където е паднал. В учебниците място за него няма, нашите учебници са истинска „епопея на забравените“...

След като подхванах инициативата „Да върнем България в Българското училище“ ми писаха или ми се обадиха много учители, от цялата страна.

Продължава на 7-а стр.

ПОКЛОН, ВОЙВОДО

Поклон! Поклон, войводо, във Мерхамли роден, край Бялото море във декемврийски ден! Поклон, че ти целуна пищовите и ножа и за едната правда живота си заложил!

Поклон на младостта ти, на мъжката ти дума, че българския корен ще пазиш от куршума, че с кърви ще полееш земята си любима, но този корен жилав вовеки ще го има!

Поклон, юнаци смели – маджарови момчета, събрали храбростта си в една безсмъртна чета и в оня миг съдбовен, огрян от южно слънце, спасили от пожара най-българското зрънце!

Поклон, тракийски братя, в ония дни нелеки тук костите си бели оставили навеки и подвига си славен навек обезсмъртили, прегърнали се братски във братските могили!

Поклон! Поклон сърдечен, геройски светъл миг, заченат от съдбата, роден край Ятаджик, дошъл във нашто време от времето далечно, превърнал се във подвиг, във слава и във вечност!

Стефан Милев
Гр. Маджарово

АБОНИРАХТЕ ЛИ СЕ?

„ТРАКИЯ“ Е

ВАШИЯТ ВЕСТНИК

Каталожен номер 759

141 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ДИМИТЪР МАДЖАРОВ

Д-Р ВАНЯ ИВАНОВА

На 15 декември 2023 г. се навършват 141 години от рождението на Димитър Петков Маджаров (15.12.1882–25.11.1949), български революционер, чието име и дело са святи за тракийци.

Димитър Маджаров е роден е в село Мерхамли (днес Пеплос, Гърция), което заради заселилите се през периода 1861–1864 г. български семейства от Доган Хисар, носи името Българско Мерхамли.

Той участва във ВМОРО, включва се в Илинденско-преображенското въстание като четник в района на Малко Търново и Лозенград. При избухването на Балканската война през 1912 г. като доброволец в Македоно-одринското опълчение, се присъединява към ротата, предвождана от Михаил Герджиков.

1913-а година е зловеща, писана с кръв за тракийци. По време на Междусъюзническата война турски войски и башибозуци издевателстват над българите в Тракия, горят села, избиват мъже, прогонват българското население от родните му места. Според сведенията на Любомир Милетич в книгата му „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“, етническото прочистване е насочено към 300 000 българи, като една пета от тях са убити.

През злокобната 1913 г. тракийци от Беломорска Тракия тръгват по маршрута Дедеагач – Фере – Армаганската долина, за да търсят спасение от турските жестокости. По пътя са подлагани многократно на жестока сеч от турския башибозук и от турски потери. В този критичен момент помощ на тракийското население оказват четите на

▪ Димитър Маджаров – пред останките на другарите си Тодор Велев и Петко Димитров, загинали в сражението край Фере

Димитър Маджаров и Руси Славов, които устройват засада и разбиват турските конвои при Дедеагач и Фере, и по този начин спасяват част от българските бежанци.

На 28 септември Димитър Маджаров събира старейшините и решава да поведе колоната с бежанци към България. Два дни след това нощуват на връх Коджаеле, където вали сняг. Там, уморени и премръзнали, загиват над 100 души. Похо-

▪ Представители на ТД „Тракийско сърце“ пред паметника на Димитър Маджаров в гр. Кърджали

дът продължава седем дни и на 4 октомври 1913 г., в близост до село Ятаджик, дн. Маджарово, рано сутринта ги посреща засада от башибозуци. В този ден се водят най-големите сражения. Четите спасяват колкото могат от населението. След засадата уплашените жени и деца тръгват надолу по дерето под връх Чаталка, за да преминават р. Арда, която в този момент е граница на България. Там попадат под обстрела на картечница, която става причина за смъртта на хиляди тракийци по пътя им към живота. Благодарение на смелостта на воеводите и четниците им 20 000 българи от Беломорска Тракия преминават на българска територия, но над 1 800 души, част от които жени и деца са избити и удавени в р. Арда. В мразовития месец ок-

томври реката е пълноводна и с дни влачи труповете на загиналите, а от кръвта им водата потича червена.

Трагичните събития, разиграли се до Ятаджик, завинаги остават в паметта на тракийци като болезнен спомен и отворена рана. Днес на това свято място се издига Мавзолей-костница, построен по решение на Тракийската организация. В неговото изграждане се включва цялото местно население. В пантеона са преместени намерените кости на загиналите, а върху паметника са изписани имената на воеводите Димитър Маджаров и Руси Славов. Откриването на паметника, изграден по проект на арх. Д. Дяков, става на събора през септември 1949 г. в присъствието на войводата Димитър Маджаров. След края на Първата световна

война войводата Димитър Маджаров заедно с Георги Калоянов и Петър Чапкънов сформират чета, която действа в Западна Тракия и Родопите. Малко по-късно, след края на Втората световна война, Войводата е част и от делегацията на Тракийската организация, която участва в Парижката мирна конференция (1947), по време на която се подписва мирният договор с България.

Тракийският войвода умира на 25 ноември 1949 г. в Кърджали. Но остава в паметта на българите като „спасител на тракийските бежанци“. Градът край р. Арда, станал свидетел на кървавата 1913-а, е преименуван в Маджарово в чест на Войводата. Признателните потомци са издигнали негови паметници в центъра на Маджарово и Кърджали.

▪ Паметник на Димитър Маджаров в гр. Маджарово

Продължава от миналия брой

КИРИЛ САРДЖЕВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ТД „Г. САПУНАРОВ“, ГР. ХАСКОВО

ИНТЕРНИРАНЕТО

За нейна изненада, когато стъпи в двора на къщата си видя, че вратата, която беше заключила сега беше широко отворена. Огницето, угасеното от нея, гореше със силен пламък, който осветяваше цялата стая като на празник. В средата на стаята около нейната синия бяха насядали в кръг непознати за нея хора, които спокойно и весело си говореха и хранеха.

Какви са тези хора тук? Какво правеха в нейната къща! Крадци ли са? Пътници страници ли са, питаше се Демячка? Как са влезли в къщата? Нейната къща, която поколения преди нея са градили. Където са се раждали, живяли и умирали, но са били щастливи, че оставят нещо след себе си.

С необуздан гняв от видяното, тя се затича към отворената врата, но за миг се спря пред прага като ужилена. Пред очите и се разкри грозната картина със старата жена от Сакалар, която носеше в ръцете си бастун и ги прокле.

Можеше ли тя сега да изрече такива думи по непознати хора, настанили се в нейната къща? Ами, ако и те имат същата съдба като нейната? Как да ги гони и проклена?! Хора са. И те са Божи чеда. Тези мисли я спряха и вразумиха от обхваналия я гняв.

С пресипнал от вълнение глас Демячка поздрави хората и ги попита какво ги е довело в нейната къща. Ако сте добри хора, сполай ви, че сте влезли в къщата ми. Ако сте лоши, пак сте добре дошли! Вземете, каквото Ви е необходимо от къщата ми и добър ви път, закъдето сте тръгнали.

Унесени в разговора си непознатите хора в къщата, нито чуха изречените от нея думи, нито я видяха на прага, и продължиха спокойно да се хранят и да си говорят.

Демячка тъкмо се канеше да повтори отново, това което беше казала, когато от трапезата стана за нещо един от мъжете. За миг той остана вкаменен, не очаквайки да види в този късен час на прага непознатата жена, облечена в дрипави дрехи и неугледна.

Каква сте, какво искате? Да се махате веднага от вратата! Нямаме нищо за просякини – рече гневно мъжът и се насочи да я прогони. Т

Тежките думи прободоха Демячка като с нож. Да я гонят от родната ѝ къща така злобно и грубо. От очите ѝ потекоха едри горчиви сълзи. Задавена от тях, тя се опита да му отговори, но думите ѝ се загубиха в болезнени хрипове на отчаяние и болка. Както стоеше на прага, изведнъж всичко пред нея се завърта в кръг и тя се строполи на земята без каже нито една дума.

Децата ѝ, неми свидетели на случващото се, се събраха до нея и заридяха приглушено:

– Майко, майко, събуди се! Не умирай! На кого ни оставиш! Събуди се Демячка отвори очи, върнала се по Божа воля от другия свят. Първото, което потърси с поглед, беше да види очите на невръстните си деца. Протегна изнемощялата си ръка към тях, за да ги погали по русите им главички.

Около нея, изплашени от случващото се непознатите хора се суетяха и не знаеха с какво да помогнат. Едни носеха вода, други се опитваха да я повдигнат от земята, а трети се молеха да не умре при тях.

Жива, но още подвластна на нервния си пристъп Демячка с вълнение започна да разказва на непознатите за себе си.

– Името ми е Мара Демякова, родена съм тази къща, в това село. Имаме си всичко бяхме доволни от живота си. Но вашите хора, вашите големци и началници ни интернираха в стара Гърция – Воловска и Ларисенска област, за да се загубим като хора и народ. Изживяхме всякакви неволи и тревоги по селата, където, ни разпръснаха, без покрив, без хляб. Гонени от хората по селата, набедени, че сме крадци и комити шест месеца живяхме с голите си души. Шест месеца ни крепеше единствено надеждата, че все някога ще се върнем в родното си село и по родните си къщи и да заживеем спокойно, благословени от Бога. Но сега виждам, е къщата ни е заета от вас! Къде ще живеем ние след като вие сте се настанили в нея? Виждам, че сте Божи хора като нас, но какво от това, сега за вас аз съм чужда и просякиня – от очите и отново потекоха сълзи.

Възрастният мъж, трогнат от емоционалния разказ на Демячка, на свой ред подхвана разказ за своята съдба.

– Аз се казвам Трендафилос Гасганидис, а тези всички са мои хора – жена, децата и старата ми майка. Живеехме в едно малко село, близо до Истанбул. Бяхме доволни от живота, имахме си всичко – къща, ниви, животни, поминък. Но турските власти ни прогониха

от нашето село. Нашите властници, големците, не знаеха какво да правят с нас и наредиха да се заселим в тези села и къщи. Казахани, че къщите са свободни и ще са наши. Ние сме тук от няколко месеца. Ожънахме нивите, прибрахме всичко от полето, което беше родила природата. Вашата съдба е като нашата! Хора сме и може да живеем заедно в тази къща. Каквото за нас, това и за вас. Съдбата сега така е решила, докато се намери по-добро време за вас и нас.

Демячка слушаше умислена и тревожна разказа на стария грък. Почувства се безпомощна и изоставена, без да може да промени нещо от случващото се с нея. Уморена от дългия път и прекеждия, тя подкани децата си да заспват. Постла на сайванката къса чергичка. Всичко, което имаше сега в себе си беше тази черга, оцеляла по чудо след шест месеца скитане по гръцките села и пътища. За покривало им беше нейната прегръдка и кроткия полъх на августовския вечерник.

Сънят ѝ беше неспокоен. Тревожните мисли се гонеха една подир друга като разгневени морски вълни в главата ѝ. Опитваше се да открие нещо весело от своя минал живот, за което да се хвани, за да не падне в отворилата се под нея бездна на отчаянието. Някъде в крайчеца на разбитата ѝ от тревоги душа, започна да се прокрадва боязливо една малка, много малка и крехка надеждица, че новият ден, идващ с изгрева на слънцето ще ѝ подари по-добра съдба.

Хорището, отново се беше превърнало в огромно оплаквало. Преди още слънчевите лъчи от новия ден да пробият нощния мрак над селото, към него заприиждаха вълни от мъже и жени,

разтревожени от случващото се в родните им къщи. Всички, объркани от случващото се питаха един друг какво стана пак? Молеха се да се върнат по родните си места и къщи. Но не било за хубаво. Остабили къщите си празни, сега ги заварваха пълни с гръцки семейства. Въпросиха, които си задаваха, плющяха като камшици, които се впираха болезнено в душите им, без да могат да избягат от тях или получат отговор.

Демячка едва дочака изгрева на слънцето и се запъти към къщата на калеко си Кабасакал, за да сподели за случилото се нощес. За нейна изненада в къщата на калеко и също имаше гръцко семейство. Всичките ѝ роднини бяха налягали по земята на двора, кой където беше намерил място, без постелка и завивка.

– Калеко Георги, аз дойдох да ти се оплаквам, а виждам, че и вие сте за оплакване

– Така е чедо, едно мислехме, друго стана с нас – отговори Кабасакала.

– За нас място тук вече няма. Няма да има такова никога. Като видях какво са правили гръците с къщата ни, ми идеше да заплача с глас. Всички стени, пода, покрива и земята около къщата са издупчени с железни шишове. Гърците са търсили скрити пари, имане. Как можеш да се вярва на тези хора, че ще станат по-добри с нас? Оттук нататък да заживеем с тях в една къща, това а няма да стане. Плаче ми се, като говоря това, но това е истината. Гърци ще живеят тук, където стотици години са живели нашите родители и деди. Само в сънищата си ще виждаме нашите родни места. Единственият спасителен за нас път е да се преселим в България. И

там няма да ни бъде лесно, защото ще започнем всичко от начало. Ще градим къщи, ще търсим поминък. Всичко ще започваме отначало. Там хората не ни познават, за тях ние ще сме, като нови българи. Има една поговорка „Брат брата не храни, но пази Боже този, който си няма брат“.

Демячка, слушаше натъжено калеко си и не можеше да повярва и проумее, че това ще бъде нейното бъдеще и бъдещето на децата ѝ. Единственото нещо, на което можеше да разчита щяха да бъдат нейната воля, ръце, крака и подкрепата на калеко ѝ Георги.

След дни на изпитание за съвместно живеене с гръците, хората от селото проумяха, че единствения път за оцеляването им е пътят към България. За повечето от тях България беше непозната страна, като територия, хора, земя, поминък, традиции. Но, трябваше, да трябваше да се преселят в България, за да ги има и да се запазят като народ. Предпочетоха изпитанията, които ги очакват в България пред угрозата да бъдат асимилирани погръчени и разпилени. България за тях бе последната надежда.

Тази година лятото се задържа сушаво. Дъжд не беше паднал от няколко месеца. Земята се покри с плашещи пукнатини – широки колкото човешко стъпало. Тучните треви, които доскоро красяха и покриваха билата на планината, сега бяха жалки коренища. Дори и листата на гордите дъбове и пърнари жълтееха, потрепвайки лениво от стеления се над тях нагорещен въздух. Животните, уморени от горещините, мързеливо скубеха останалите тук там свежи стръкчета трева или преживяха на прохладата под някое дърво. Слънцето от рано утро до късен залез, изпращаше огнените снаряди към спечената от жегата земя. Тук там в чистото небе се събираха пухкави облачета, които бързо, бързо се разпиляваха и отлагаха времето за скоросен дъжд. Неочаквано за всички над селото започнаха да се събират черни облаци, подгонени от леден вятър, който завихри към погрознялото небе стълбове от пръст, стърнища и трънци. После, уморен от играта си ги пращаше ненужни на земята. Малко след този спектакъл на Божиите сили, над селото се изсипа пороен дъжд. Натезалите от влага облаци рисуваха в небето водни стълбове, които громяха безпоощадно притаената в страх земя.

За кратко малките калдъръмени улици на селото се превърнаха в полудели кални потоци, които се събираха и разбиваха с трясък в каменистите брегове на малката Доган Хисарска река и вече укротени се вливаха в Бялото море. Както ненадейно се появи над селото дъждът така ненадейно спря. По улиците, отекли се от падналия дъжд, настана тежка тишина. Нямаше я глъчката от млади и стари, която се плисваше след дъжд по измитите калдъръми. Дъждът като огромна тепавица беше изчистил и изпратил в безвремие и забравя всичко, дори смехът и дъхът на Доган Хисарските българи.

Демячка и Кабасакала доживяха до завидна старост. Бяха доволни от живота си в България. Но никога не забравиха родната Тракия. С нея живяха, лягаха и ставаха. Тракия за тях остана единствената Майка.

СРЕЩА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА ОТ ЮГОИЗТОЧНА БЪЛГАРИЯ

На 18–19 ноември 2023 г., по инициатива на тракийските дружества от Ивайловград и Стара Загора в гр. Ивайловград се проведе тракийска среща, посветена на 110 години от разорението на тракийските българи.

Присъстваха тракийци и председателите на тракийските дружества от Югоизточна България: Маргарит Петров, зам. – председател на ВК на СТДБ и председател на Тракийско дружество в Харманли, Кирил Сарджев – член на ЦР на СТДБ, председател на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ в гр. Хасково, Тодор Каваков, член на ВК на СТДБ, председател на Тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ в Димитровград, Михаил Димитров, член на ВК на СТДБ и председател на Тракийското дружество в Любимец. Макар и за кратко срещата бе уважена от председателя на СТДБ Красимир Премянов и от д-р В. Иванова, главен редактор на в. „Тракия“.

Тракийци поднесоха цветя

пред паметните плочи на войводите Яни Попов и Капитан Петко. Посетен бе Общинският исторически музей в града и Музикално-артистичният форум в зала „Ивайлов Балабанов“ на НЧ „Пробуда 1914“, гр. Ивайловград.

С химна на Странджа „Ясен месец“, изпълнен от хора към местното Тракийско дружество „Яни Попов“, последван от стихове на Ивайло Балабанов, изпълнени от Нели и Любка Кондузови, започна тържествената част.

Гости на тържеството бяха: Диана Овчарова, кмет на Община Ивайловград, Богдана Богданова, председател на Общински съвет, Светла Моллова, зам.- кмет на града, Николай Панайотов, секретар на общината, Цанко Атанасов, член на ЦР на СТДБ и председател на Тракийско дружество „Одринска епопея“, гр. Стара Загора предаде на тракийци приветствието на Красимир Премянов, председател на СТДБ.

Приветствия към присъстващите отправиха Диана Овчарова, кмет на Ивайловград и Константин Попов, правнук на Войводата Яни Попов и съдия в Софийски районен съд.

Вечерта завърши с песни и танци, подготвени и изпълнени от представители на Тракийско дружество „Яни Попов“, гр. Ивайловград.

ТД „СЛАВ МЕРДЖАНОВ“ В КАРНОБАТ ПОЧЕТЕ ПАМЕТА НА СВОЯ ПАТРОН

Д. ДИМОВА

„Провикнал се е Мерджанов, от Одрина града голяма. Чуйте ме братя българи и вие карнобатлии. Аз на бесило ще увисна, с гордо чело високо и мъжко сърце юнашко“. Тези думи, на героя Слав Мерджанов, кънтят в душите на тракийците от ТД „Слав Мерджанов“ в Карнобат.

27 ноември е паметна дата за дружеството. На този ден се навършват 122 го-

дини от обесването на Слав Мерджанов. С чувство на признателност и уважение към делото на героя, който отдава живота си за освобождението на Македония и Одринско, тракийците поднесоха венци и цветя пред паметника му в Градския парк в Карнобат. Заедно с членове от ТД „Капитан Петко войвода“ и признателни граждани, почетоха паметта му с едноминутно мълчание. Слово на признание произнесе председателят на ТД „Слав Мерджанов“

Донка Дамянова. Г-жа Милка Ковачева разказа за живота на Слав Мерджанов.

Слав Мерджанов е роден в град Карнобат на 16 юли 1876 г. Основното си образование завършва в родния град, но поради сблъсък с местните власти заминава да учи в Русия и от там в Женева, където се свързва с Даме Груев и Иванка Ботева и продължава борбата за освобождение. Всички опити за освобождението на Македония и Одринско са били неуспешни. След убийството на Даме Груев, поема четата и продължава в борбата. Решава да

взривят Банк Отоман в Цариград, където се намира най-голямото богатство на бея. Но и този път не успяват. Биват заловени и простреляни в с.Сладун, обл. Хасково. Слав Мерджанов намира смъртта си на ранното утро на 27 ноември.

Г-жа Ковачева разчувства присъстващите, цитирайки думите на героя, преди да увисне на въжето. „Вие ще избиете двама-трима, но не ще сломите бойния ни дух. След нас ще дойдат хиляди, които ще доведат борбата до край“.

Поклон пред светлата му памет!

ЧИТАЛИЩЕ „ТРАКИЯ – ПЛОВДИВ – 2008“ ПРЕВЪРНА ДЕНЯ НА ЧЕТЕНЕТО В УРОК ПО РОДОЛЮБИЕ

На 17 ноември в Пловдив бе поставено началото на първия Ден на четенето в България. Инициативата под мотото „Четенето дава възможности“ цели да насочи вниманието към четенето като процес за развитие на грамотността, натрупване на знания и усвояване на умения.

Читалище „Тракия – Пловдив – 2008“ се включи с ентузиазъм в първото издание на „Ден на четенето – България“. През целия ден вратите на читалището бяха отворени за посетители. Гостуваха ни ученици от 3 клас на пловдивското

музикално училище НУ-МТИ „Добрин Петков“, с класен ръководител г-жа Петкова и учениците от 3 клас на училище „Братя Миладинови“ с преподаватели г-жа Янева и г-жа Данева.

Членове на Тракийско дружество „Пловдив“, читатели и почитатели препълниха залите на читалището за среща с обичаната писателка Ивелина Радионова, авторка на стихосбирките „България в сърцето ми“, „Златни нишки“, „Вълшебство за Коледа“, „България навеки“, сборниците с разкази „Йова разказва“, „Писано с огън“, „До Боянския майстор“ и други.

Родолубието на Ивелина Радионова блика от всеки разказ и стихотворение. Посланията, които вгражда в творбите си, са за добрина, красота и

човечност, за вечното и непреходното в родния фолклор и традиции. Затова срещата с нея беше урок по родолюбие, който не се забравя.

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНО СЪБРАНИЕ НА ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ДИМИТЪР МАДЖАРОВ“, ГР. МАДЖАРОВО

Тракийци от Маджарово с ръководството на Съюза на тракийските дружества в България пред паметниците на Руси Славов и Димитър Маджаров. 23.11.2023 г.

На 23 ноември т. г. Тракийско дружество „Димитър Маджаров“ в гр. Маджарово проведе отчетно-изборно събрание при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на дружеството
2. Финансов отчет
3. Избор на ново ръководство

Гости от ръководство на СТДБ бяха Красимир Премянов-председател на Съюза, Маргарит Петров, зам.- председател на ВК на СТДБ и председател на ТД

„Бойко Чавдаров“ в Харманли, Кирил Сарджев, член на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Георги Сапунаров“ в Хасково и Стефан Начев, главен секретар на Съюза.

По време на събранието беше констатирано, че през отчетния период ръководството и членовете на ТД „Димитър Маджаров“, са работили целенасочено за каузата на тракийци. В изказването си председателят на СТДБ – Кр. Премянов набеляза посоките за

подобряване на взаимодействието между местното тракийско дружество и ръководството на СТДБ и очерта задачите, стоящи пред тракийци.

В ръководството на дружеството бяха избрани Възкресия Велева – председател, зам.- председател: Петя Черкезова и секретар: Кремена Николова.

След събранието тракийци положиха цветя пред Пантеона и пред паметниците на Капитан Петко войвода, Димитър Маджаров, Руси Славов.

ЩЕ СЪЗДАВА ЛИ ОБРАЗОВАНИЕТО НИ ВСЕ ПО-ГЛУПАВИ ХОРА?

ЗДРАВКО РАЙКОВ

Балтимор е най-големият град в щата Мериленд и е 19-ия по големина град в САЩ. През тази година в 13 негови гимназии нито един ученик не е успял да издържи държавният изпит по математика. „Това е образователно убийство“, определя случилото се Джейсън Родригес, заместник-директор на People Empowered by the Struggle – организация с нестопанска цел, разположена в Балтимор. Сред произвелите невероятно слаби ученици са и най-известните средни училища в града – Patterson High School, Frederick Douglass и Reginald F. Lewis.

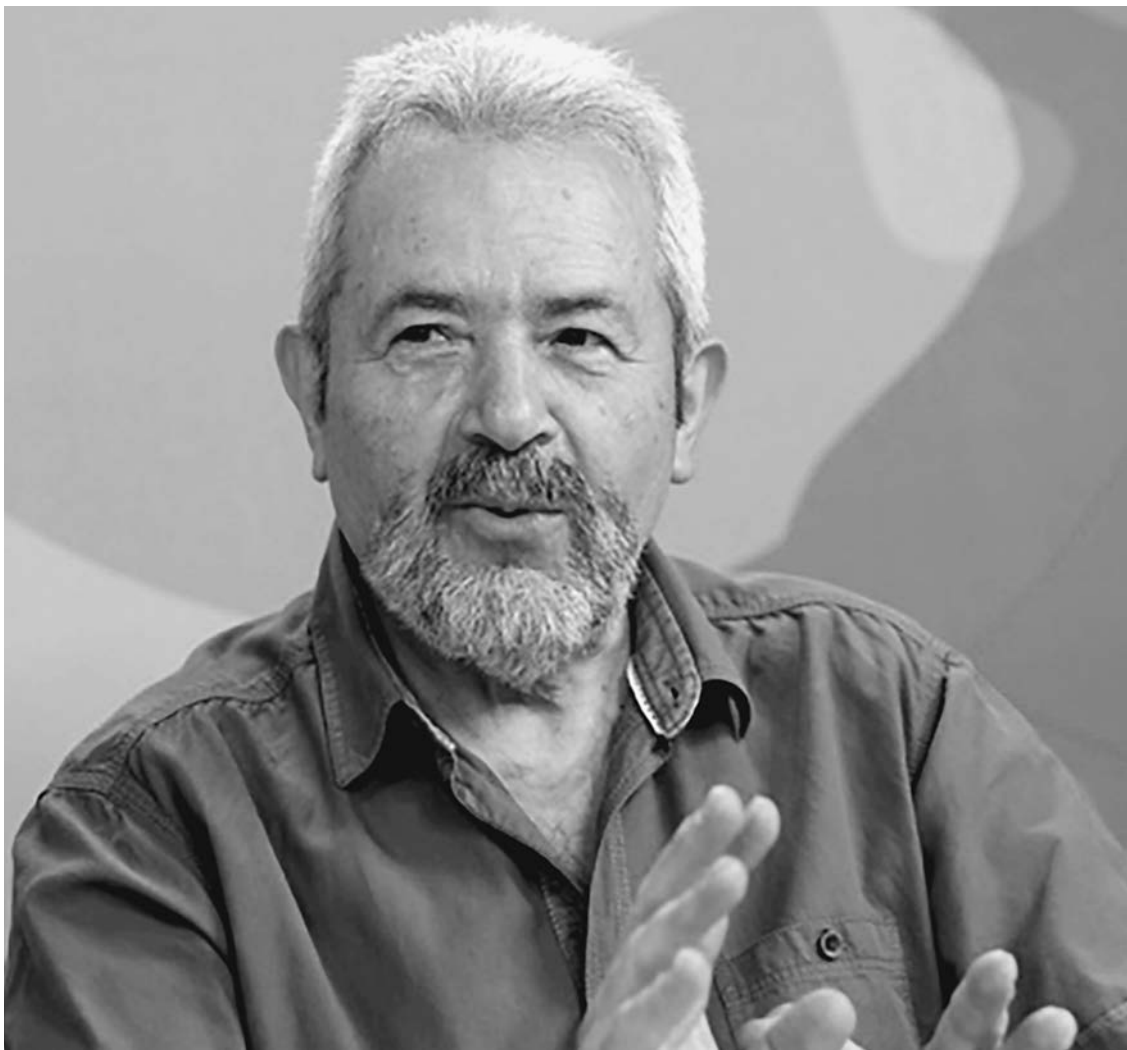
Преди шест години – през 2017 г., Project Baltimore е провел подобно на сегашното проучване. Тогава също е било установено, че в много училища в Балтимор нито един ученик не е издържал изпита по математика. „Продължаваме да се занимаваме със същите проблеми година след година – коментира Родригес. – Страшно е, защото това, което се случва сега, просто отваря шлюзовете към тръбопровода от училище до затвора.“

Балтимор не е изолиран случай – безспорен факт е, че американската образователна система е тотално катастрофирала. Доказват го и най-новите данни на тестовете за прием в американските колежи за 2023 г. Те сочат: получените оценки от кандидат-студентите през т.г. са паднали до най-ниското равнище за последните три десетилетия!

American College Test (ACT) се използва в САЩ за определяне на академичния потенциал на кандидати за прием в университет. Той включва 4 части: английски език, математика, разбиране при четене, природни науки. През 2023 г. неговият среден резултат, показан от абитуриентите е паднал до 19.5 – срив спрямо 2022 г. Средните резултати по математика, четене и природни науки са под показателите на готовност за колеж на ACT. Или простичко казано все по-малко млади пълнолетни американци са в състояние да учат във висше учебно заведение.

Изпълнителният директор на нетърговската организация ACT, която организира кандидат-студентските изпити Джанет Годуин споделя, че всяка година се наблюдава увеличаване на броя на абитуриентите, напускащи гимназия без да могат да покрият нито един от показателите за кандидатстване в колеж. Около 1.4 милиона американски абитуриенти са положили теста ACT и едва около една пета от тях са показали добри резултати. Но болшинството (43 на сто) не отговарят на нито един от показателите на теста. „Трудната истина е – не правим достатъчно за да гарантираме, че завършилите средно образование са подготвени да учат в колеж и да правят кариера“, изтъква Годуин.

В тази ситуация все-повече

американски университети намират „нестандартно“ решение на задълбочаващия се проблем – все по-тъпи абитуриенти. За да не останат без студенти те просто вече не изискват от кандидатите да се явяват на стандартизираните тестове ACT и SAT.

Много сериозни проблеми в образованието имат не само САЩ, но и неговите съюзници на Запад. Немското списание Der Spiegel публикува анализ, озаглавен: „Образователната ни система е в драматична криза на доверието“. В него се цитират данни от проучване на агенция „Форса“, които показват: 72 на сто от родителите оценяват училищата в Германия като неспособни да дават на децата им знания и умения, полезни за реализацията им утре. Едва 27 на от родителите са доволни от образованието, което получават децата им. Родителите не се доверяват и на поставянето на оценки на децата им – три четвърти от тях гледат на сегашната система за оценяване критично или негативно. Само една пета от родителите са на мнение, че оценките в училище отразяват справедливо представянето на учениците. Социолозите, осъществили проучването, правят следния извод: „Нашата образователна система е в драматична криза на доверието!“

В това, че родното образование има същите проблеми, каквито и училищата в САЩ и на Запад като цяло, няма нищо учудващо. През последните десетилетия в България се прави всичко възможно, за да се унищожат добрите традиции в тази област,

оставени ни наследство от времето „на соца“. Тогава, когато България бе сред водещите държави с най-добро образование в света. Но сега е точно обратното – доказват го и тестовете PISA, които провежда Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD) в около 80 държави. Те измерват знанията на учениците в три области – четене, естествени науки и математика. На него са били проверени и знанията на 5 294 българчета от 199 училища. Е, страната ни е на последно място в Европейския съюз по общи резултати на учениците на международния тест PISA 2018. От българските ученици 47 на сто от не са достигнали дори минималното ниво на грамотност по четене – устойчива тенденция за последните 15 години. Рязко спадат и знанията им по математика. А при науките сривят при представянето е един от най-големите сред всички участници в PISA 2018.

При това и перспективите на родното училище никак не са розови. Още повече пък, ако сегашният министър на образованието проф. Галин Цоков се задържи на поста си до 2026 г. например. За тогава той ни обещава сериозни промени в образованието. За да добиете представа за мъглявината в главата на министъра, ще ви цитирам това, което той казва в свое интервю: „Другата важна дългосрочна цел е реструктуриране на учебното съдържание в изработване на учебни програми с определени компетентностни рамки, свързани с по-голяма интердисциплинарност между отделни учебни предмети и пре-

акцентирание на образованието от овладяване на знания към изграждане на умения и компетентности. Т.е. един компетентностен модел на структурирано учебно съдържание.“ Признавам си, че нищо не разбрах от казаното, независимо от скромният ми – едва около 40 години, опит като университетски преподавател. Но е възможно вие да сте вникнали и осъзнали значимостта на промените, които готви ръководеното от този министър ведомство.

Министърът определено е фен на популярното във Финландия „образование, базирано на феномени, което съчетава различни предмети“. Парадоксът е в това, че вече в самата Финландия е голямо разочарованието от резултатите от осъществените там реформи в образованието. Тази малка държава дълго време се смяташе за образец в училищното образование – през 2006 г. тя бе на върха на рейтинга по негово качество. Но през последните 15 години резултатите от теста PISA устойчиво падат. Те стават все по-лоши, отколкото са били преди, съобщава финландската медия Italehti. Днес Финландия я изпреварва Китай, Сингапур и др. Много са причините за това. Децата на Финландия все по-малко четат книги. Виновна е и дигитализацията – тя ги приучва към четене на кратки текстове. А това отрицателно се отразява на равнището на грамотността им. Проблеми има и с инклузивността (включване, приобщаване) – в един обикновен клас да се обучават деца с различни възможности,

което води и до различни резултати. Все повече ученици се нуждаят от подкрепата на възрастни, за да се справят със задълженията си и т.н.

А възможни решения на проблема има. За едно от тях ни разказва влиятелният британски The Times. Оказва се, че все повече богати американци плащат десетки хиляди долари, за да учат децата им по „СЪВЕТСКА методика“. Тя им дава много повече шансове да постъпят в най-престижни университети на САЩ. Руският еврейн Александър Колчински например, който сега е на 60 г., е създал фирмата „Руски репетитори“, която предлага на деца от богати семейства да учат по съветски учебни програми. Благодарение на принципите, разработени по времето на социализма, Съветския съюз с произвел учени, конструктори, инженери, които са победили САЩ в космическата надпревара. Фирмата на Колчински развива у американските деца аналитично и критично мислене, а алгебрата се изучава от най-ранна възраст. Водещ принцип е, че децата трябва да се научат и да умеят да се справят с трудностите, да се ориентират в неизбежната неопределеност на възрастния живот. Към съветските учебни програми фирмата добавя и съвременни – по криптография и компютърни информационни системи например.

„Руски репетитори“ не е единственият образователен институт, предлагащ обучение по съветски модел. С много голям успех се ползва и руската математическа школа в Бостън, също основана от емигранти от бившия СССР. Съветският метод на обучение се ползва с изключителен авторитет сред американски родители с възможности, които искат да дадат на децата си преимущества над техните връстници. Затова уроците по „съветска методика“ се ползват с успех и в Манхатън, в Калифорния и в други райони на Америка, обобщава The Times.

Родните университети също си решават проблема със стремително растящата липса на умни абитуриенти, подобно на американските – те свалят „летвата“ за влизане. Факт е, че през последните няколко години дори реномираният Софийски университет се отказа да провежда кандидат-студентски изпити по много специалности. Така десетилетия наред във Факултета по журналистика и масова комуникация (ФЖМК) например, в който преподавах дълги години, имаше задължителни изпити – писмен и устен. Но сега тях вече ги няма. Вероятно ще се досетите и за причината те да бъдат премахнати. А общата култура на влизаните в него млади хора въобще не може да се сравнява с тази на абитуриентите от преди 30 години.

Изводът е, че докато прозападно ориентираните недоразумения са на ключови позиции и в сферата на образованието у нас, него нищо добро не го очаква. Резултатите ще са същите, както и в другите области – от икономиката до здравеопазването.

А какви са те вие знаете по-добре и от мен...

Източник – Kreativen.bg

ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ ПРАЗНУВАТ 80 ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ НА НЕДЯЛКО ДИЕВ

Членовете на ТД „Сапунаров“ отпразнуваха 80 годишен юбилей на Недялко Диев, един от членовете, които тачат, милеят и пишат за Тракия. Почти всичките му стихове са посветени на борбите, тревогите и мечтите на тракийските българи. Да е жив и здрав, и да продължи да пише за Тракия!

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ
1000 София ул. „Стефан Караджа“ № 7А е-mail: stdb_sofia@abv.bg тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
НЕЛИ АНАСТАСОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО
„СТОЯН МАВРОДИЕВ“, ГР. ТЪРГОВИЩЕ

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

УВАЖАЕМА Г-ЖО АНАСТАСОВА,

Позволете ми от името на ръководството на Съюза на тракийските дружества в България, на многобройните ни членове и лично от мое име да Ви поздравя сърдечно по повод Вашия личен юбилей! С безкористната си и всеотдайна работа в името на справедливата тракийска кауза Вие ежедневно с много страст и последователност помагате за издигане авторитета на нашата организация

и за популяризиране на идеите на тракийското движение. Дългогодишната Ви работа като председател на тракийското дружество „Стоян Мавродиев“ – гр. Търговище, доказва Вашият голям патриотизъм, ангажираност и затрогваща привързаност към идеята за отстояване на заветите, завещани ни от предците, и за опазване на богатите традиции и културно-историческо наследство на тракийските българи.

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България единодушно Ви присъжда най-високото ни отличие – медал „Капитан Петко войвода“ с лента, за големите Ви заслуги към тракийското движение и по повод Вашия юбилей!

Желая Ви много здраве и енергия, за да продължим и занапред да служим заедно на нашата кауза!

С УВАЖЕНИЕ,

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

ПРОФ. АТАНАС СЕМОВ С ПРИЗИВ:

СПРЕТЕ ОБЕЗБЪЛГАРЯВАНЕТО...

Продължение от 1-а стр.

И, без да се познават помежду, си ми разказаха горе долу една и съща история: по семинари – „методологични“, за подготовка на учебната година – ги инструктират да не говорят за робството, да не наблягат на въстанията, на кланетата, на бунтовете, да не говорят за еничарството, за да не се, цитирам!, „насажда омраза“...

И това не е нито от вчера, нито само по един учебен предмет! Това е прокарвана от поне 2 десетилетия отродителна политика. В нито един български учебник няма да намерим дори съдбовното послание на Ботев (от писмо до Иван Драсов): „От всички добродетели

на света най-първа добродетел остава любовта към Отечеството!“...

Затова Ви призовавам, г-н министър на образованието, незабавно да оповестите:

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за спиране на обезбългаряването на българското образование и изпълнение на изискването на закона – специално по предмети като „История“, „Български език и литература“ и „География“?

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за значително ограничаване на продажбите на алкохол и цигари на ученици?

Ще се предприемат ли мерки, кога и какви, за ликвидиране на разпространението на наркотици

сред учениците?

Призовавам всички българи, които споделят този призив, да изразят подкрепа – очевидно е необходима принуда за връщане на българската историческа памет в българското училище! И не, не е вярно – и не може да бъде! – че българските учители са против променяне (и всъщност очовечаване) на учебните програми, защото това „щяло да им отвори нова работа“ или „да им усложни живота“...

Българският учител е пръв апостол на българския просветен патриотизъм и не разсъждава така! Той все още поддържа огънчето на националната свая – въпреки министерството на образованието...

СРЕЩА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ТД „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“, ГР. СТАРА ЗАГОРА С ТРАКИЙЦИ ОТ ДРУЖЕСТВО „ФЕРЕ“ В С. РАКИТНИЦА

На 2 ноември 2023 г. се проведе среща на представители на Тракийско дружество „Одринска епопея“, гр. Стара Загора с членовете на Тракийско дружество „Фере“ в с. Ракитница. В срещата участваха Емил Христов – член на Върховния комитет на СТДБ и общински съветник, Цанко Атанасов – член на Централното ръководство на СТДБ, и председател на Регионалния съвет на тракийските дружества в областта, Мила Маринова – журналист от Радио, Ст. Загора.

По време на срещата бяха обсъдени предстоящите задачи.

ВЪЗПОМЕНАНИЕ

На 10 декември, 2023 г., се навършва

1 ГОДИНА

откакто ни напусна

ПЕТРА
ФИЛИПОВА
МЕЧЕВА

Беспорен лидер на тракийци, дългогодишен председател на старозагорското тракийско дружество, тя е от онези личности, които имаха неограничен принос за налагането на тракийската кауза в обновяващото се българско общество, за превръщането на тракийските идеали в алтернативни на политически и идеологически доктрини, мисия, която изпълняваше всеотдайно и безкористно.

Инициатор, вдъхновител, организатор и реализатор на стотици патриотични идеи, които имаха една единствена цел – издигане на просперитета, уважението на тракийската организация сред българската общественост.

Споменът за нея живее в нашите сърца!

Духът ѝ ни дава светлина и сила да продължаваме.

ПОКЛОН, ДЪЛБОК ПОКЛОН
ПРЕД СВЕТАТА ѝ ПАМЕТ!

Тракийско дружество „Одринска епопея“, гр. Стара Загора

ТРАКИЙЦЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОРУЕВ] Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

СЪДБАТА НА МАЛОАЗИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ В ЕДНА ПОЗАБРАВЕНА КНИГА НА ПЕТЪР КОЛЕДАРОВ

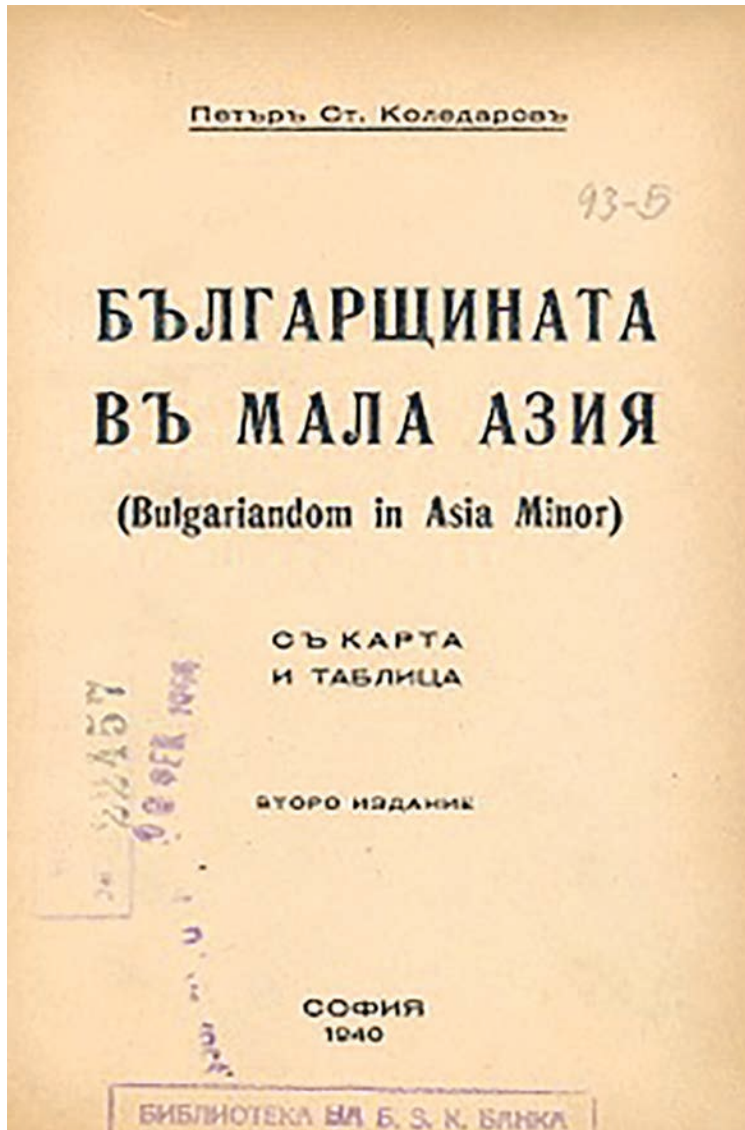
Продължение от миналия брой

Това може да е същият този паметник, за който ген. Т. Марков предал сведения на Л. Доросиев, че в Армения имало една стара каменна черква, съградена, по съществуващото и до днес предание там, от Мурадовата жена Мара със собствени нейни средства, за да послужи на своите роднини и ония нейни сънародници, заселени там от турското правителство. При едно основно проучване на старите арменски книги, ще се намерят положителни данни не само за тези паметници, но и за хунобългарската орда и много още други въпроси из нашето минало. Миналата година в [естник] „Правда“ (Москва) обнародва първи резултати по работата на комисията от специалисти по изследването на богатата библиотека в гр. Ечмиадзин с арменски книги от V в. Там положително може да се проверят тези сведения.

Персийският историк пътешественик Мехмед Мурад ел Ремзи съобщава: „... Било е време, когато Велика България имала под своя власт не само земите на башкирите, и бургасите, но и земите още по-на юг. Случвало се даже тия българи да се вестяват чак до стените на Византия ...“, а също тъй и Еву Бейт Азиз ел Бекри ел Куртуби ел Енделюси пише: „... В дните на абасийския халиф Ел мюк Тедир (или халифа на Багдат Муктадир Билах, т.е. м. май 922 г., бел. м.) той (владетелят на Волжка Велика България – Алмас Селки, сетне Джафар Бен Абдулах: бел. м.) приел мохамеданството. С 50 000 свои конници се бил срещу римляните, византийците, ромеи и започнал да заплашва Цариград, който е на няколко месечно разстояние от Бургерия. Това ще рече, че господарят на волжките българи – Алма Селки Джафар Бен Абдулах – съвременник на цар Симеона Велики е също нападал Цариград, но откъмто другия бряг – азийския. Какво ли би сполетяло Византия, ако като проява на кръвта и завета на Кубрата дунавските българи се спогодяха с волжките си братя.

През време на тазгодишните юбилейни университетски тържества у нас гостува именития английски ориенталист Sir Edw. Denison Ross, и при няколкократните ни срещи, ние си разменихме някои извори. Така, г-н професор Рос ни даде библиография за хунобългарите, а ние – за ордата около Ванското езеро и някои бележки на персийския поет Насър и Кхосрев Алеви за българите. Българската наука и общество ще му бъдат много признателни, ако той ни поднесе някое свое проучване по въпроса.

През 1922 година професорът по история на турски език и обща османска история Неджиб Асър

бей (Цариград) печата във [естник] к „Икдам“ сведения под надслов „Българи в Мала Азия“, черпени от едно шехнаме (царственик) на караманлийския султан Аляеддин от Шикяри бей Мухлис, а според г. Вл. Т. Хиндалов – писано от Дехани и, след смъртта на последния, довършено от Барджан, и преведени на турски от Шикяри. Г. Лука Доросиев предава извадки от статията на цариградския професор.

„Известно е, че околностите на Анталиа (б.м. Адалиа) и Ерменак са каменисти и гористи. „Заетите с византийците и сетне с монголци селджукски турци нямали време да отделят за тия места. Но все пак, най-важните места от тази страна останали в ръцете на чужденците. Между друго, крепостта Ерменак се намирала в ръцете на българите. Когато Нуредин Бей (основател на Караманлийската династия, имаща свой султан до XVI в., и който, според проф. Н. Асър бей, е философът Невре), властвуваше в Сивас, в Таш Илинде (Ерменак калесинде) неверниците – думата е за българите – тиранизирали населението (изглежда арменци, карамани и турци, б.м.), което постоянно дохождало да се оплаква на султан Аляеддин (Селджукски).“ Тогава последният възлага на Нуредин бея да уреди това положение, и ако превземел крепостта, да я присвои.

С помощта на всички огузки, тюркменски и кюрдски бейове и, главно, на хитростта, „за очудване на всички“, успял да овладее Ерменак, заедно с големите му съкровища, що намерили вътре и в околността. След 40-дневно сражение превзели Мод, Гюлнари, а после и Маре в Булгардаг“. – Воюването с българите продължило години наред, и със смъртта на Яхша хана, загинал в боя, се свършило, като сина му Айдыт бей станал васал на Нуредин бея и се върнал в Ерменак.

Като такъв в 1243 г. Айдыт бей, с 4000 български войници се бил срещу „френците“ (франките-кръстоносци, б.м.) с „железни гащи“, които в голямото сражение при Гюргес (Корикос, Георгос; б.м.) били поразявани от прашките на „българите, които с всеки камък унищожаваха главите им. Сам Айдыт уби на бойното поле 24 души ...“ Гр. Селефке се предал на турците и „българският княз Айдыт бе оставен с 7000 войници за пазител“.

Българите се намесили и в междусобиците между селджуките и Мехмед бей, под началството на брата на последния Махмуд бей. Те се били на страната на караманлиите, а в 1343 г. с Аляеддина Карамански се борили 10 000 българи срещу Таш Илинде (Ерменак). За тази година Л. Доросиев казва, че

френците писали, че била „решително неблагоприятна“.

Потомъкът на Айдыт бей Яхша в 1354 г. се опитал да отхвърли, в съюз с турците от Варсак, зависимостта си от Аляеддина II Карамански, но не могъл да извоюва наново пълна свобода, на която се радвали българите в Булгардаг при дядо му Яхша I. Разбит, той се виждал принуден да отстъпи в непристъпните чуки, и Алледин, предвид мъчнотии, които щял да срещне при преследването му, го простил. Същото сторил и на Асеня(5) с цел и него да привлече на своя страна, докато се разправи с Халепчани.

В това време Асеоглу (вероятно синът на споменатия вече Асен, б.м.) заедно с варсакските турци от гр. Караташ се отправил за гр. Тарос, гдето бил Яхша II хан и го убедил да въстане срещу караманлиите. Ханът с 20 000 „юнаци“ изявил желание да стане султан, отслужил „хутбе“ (молебен,) и с развито знаме се отправил срещу гр. Мут, когото превзел. Тогава той бил провъзгласен за „шах“ (вероятно цар, б.м.), а Асен и Саадедин (вероятно водител на турците от Варсак) – за везири. На името му били сечени монети.

Шах Яхша II превзел Гюлнари и всички места до Карадаг и Аляйе.

При Ларенда, гдето той се сражавал с караманлиите, дошъл от Халеп, за да го накаже Аляеддин II, Яхша не могъл да удържи и избягал в Пиас, (Паяс, б.м.), чийто управител склонил да мине на негова страна, и начело на 20 000 войска превзел Никде и Ак Сарай. В последния град, обаче, той бил обсаден от Аляеддина. „Най-после Аляеддин опрости Асеня, който взел със себе си всичкото си имане и дружината си и излязъл. Отпосле името му не се чуло вече“, – казва се в царственика. Това станало през 1360 година.

Тук предполагаме да е края на Яхша II, който придобил титула шах и разширил Българската държава в Булгардаг чак до Средиземно море – от Караташ до Аляйе, т.е. от залива Александрета до залива Адалиа.

Вл. Т. – Хиндалов дава известия за българите от Булгардаг от малко по-сетнешна доба: след Косовската битка (1380 год.), когато, осигурен откъм Европа, султан Баязид Османски решил да уреди несигурното си положение в Мала Азия спрямо зетя си Аляедина, емир на караманлиите, които въстанали.

При Кара Хисар султан Аляеддин имал съвещание със съюзниците българи от Булгардаг и Тюркмени. Водителят на последните Айдиноглу, с 10 000 „българи каменохвъргачи“ и 6000 гюлнарци налита връз войските на ранения и пленен турски стратег Демир Таш. В боя се хвърля и сам султан Баязид, но, намерил се в опасност, сключва мир през 1391 година Баязид след това унищожава Второто бълг[арско] царство и превзема Търново, води още две войни с караманлиите и

булгардагчани, които се постоянно подновявали по причина на това, че той не можел да ги подчини. В 1402 г. Тамерлан обявява война Баязиду. Тя се свършва с пълното поражение и плен на покорителя на България. Булгардагчани в тая борба останали неутрални, като се прибрали в своята непристъпна област. Това благосклонно към монголите държане на българите се харесало на Тамерлана, който след поражението на османците „върнал на българите всичко, що било българско“.

В приложението към царственика, имало сведения за една друга българска държава в Мала Азия. Тя била на българското племе, населяващо непристъпната планина Ерменкелов. Там в края на XV и началото на XVI в. царувала една кралица на име Катерина, която „понеже, – съобщава проф. Н. Асър бей, – тази мома била умна, станала много богата. Тя не ходила никъде на плячка, а войската си използвала за обработване на земята В една хубава местност тя имала чифлик и дворец, който наричали Алтън сарай, т.е. „златен“, защото стените му отвън били покрити със златни покривки. Водата за него била хваната далеч и доведена с водопровод“.

След като караманлиите се оттеглили в Булгардаг, всичкото население до Кония и Бей Шехир останало под властта на кралица Катерина. Поради това, че, докато бил зает в Египет тилът му бил смущаван от караманлиите и 10 000 българи от Ерменак, султан Селим решил едновременно за винаги да се справи с тях. За тази цел той изпратил пълководеца си Абдулах Кемал Паша срещу Катерина, която отлично се защищавала с въоръжените си с прашки 10 000 войници и топовете по височините около двореца ѝ. И имала успех – Абдулах Кемал паша паднал в сражението, а войските му се върнали в Кония. Селим, обаче, след това заобиколил Алтън сарай, бомбардирал го и го разрушил. Катерина, обаче, се била отдръпнала в планината и поставила по пещерите в прохода войници, които обстрелвали турците, които с големи жертви овладели прохода. Там те поставили артилерия, която довършила българите, чиято кралица, войска и част от населението загинали, а остатъкът се разбягал. Според надписът на гроба на Кемал паша, това ще да е станало през 1413–1414 г.

Каква е, обаче, съдбата на българите от тези две държавици, не е известно. В „Бележките по учителстването ми в Мала Азия“ Н. Орешков предава думите на малоазийските българи, които, покрай преданието за някаква си „Маненска крепост“ на някой си „Маню, български войвода на преселените много отдавна българи с хиляди във времето на българските царе“, твърдели че караманлиите са потурчени българи. Това, обаче, не отговаря на истината – те говорят турски, християни са, но пишат на гръцки, г. Лука Доросиев потвърждава, че имало мнозина покарманчени българи.

Продължава в следващия брой